

ei huet

J. N. Y.

Ilmi Hallsten

Ransainvälinen Naisliitto ja sen yleiskokous Roo- massa toukokuulla 1914

Ylipainos Kansanvalistusseuran Kalenterista 1915

Painettu 1914, Raittiuskansan Kirjapainossa Helsingissä

Kansainvälisen Naisliiton kansainvälinen johtokunta.

Wajemmalta oikealle: Rouwa Marianne Gainsch, Kansainvälisen Naisliiton 3. varapuheenj., Lady Isabel Aberdeen, K. N. liiton puheenjohtaja, Kreivitär Spalletti-Rasponi, K. N. liiton 2. varapuheenj., Rouwa Ogilvie Gordon, K. N. liiton 1. varapuheenj., Rouwa W. C. Sanford, K. N. liiton rahastonhoitaja, Rouwa May Wright Sewall, K. N. liiton kunnnapuheenjoht., Toht. Alice Salomon, K. N. liiton kirjenvaihtojärjest.

Kansainvälinen Naisliitto ja sen yleiskokous Roomassa toukokuulla 1914.

Wiime kevännä Roomassa pidetty Kansainvälisen Naisliiton viisivuotis-kokous ynnä sen jälkeinen Italian naisten kansalliskokouksen toimeenpanema kansainvälinen naisasialkongressi ovat uudelleen kääntäneet huomion naisten maailmanliittoon ja sen monipuolisiin rientoihin. Yhdyt esitys sen synnyistä ja viimeaikaisesta toiminnasta voinee jentähden herättää mielenkiintoa suuremkin yleisön riveissä.

Kansainvälinen Naisliitto on eri maiden naisten kansalliskokousten yhtymä, joka pyrkii edistämään yleishyvän palvelukseen antautuneiden naisten keskinäistä ymmärtämystä ja vuorovaihtutusta. Se toimii ensiksiin saadakseen eri maisja aikaan kansalliskokouksia kesittämään ja tukemaan nykyolojen aiheuttamia rientoja ja tarpeita naisten

keskuudessa ja toijekseen yhdistääkseen koto mailman naiset kansainväliseksi liitoksi.

Kansainvälisen Naisliiton jäseniä yhdistävä ja velvoittava periaate on säännöissä seuraavasti laajuttu:

„Me kaikkien kansakuntien naiset, vakautuneina siitä, että ihmiskunnan parasta voidaan edistää ainoastaan entistä juuremman ajatusten, tunteiden ja pyrkimysten sopusointuisuuden kautta ja että perheen ja valtion etuja parhaiten palvelee järjestäytyneet naisafialiike, yhdyimme täten liittoon tarmokkaasti edistääksemme kultaisen säännön voimaansäätämistä yhteiselämässä, tarvoissa ja lainjäädannöissä.“

Kansainvälinen Naisliitto perustettiin kewäällä 1888 Amerikassa, Washingtonin kaupungissa, johon Yhdysvaltain naiset olivat kutsuneet naisasianharrastajia sekä omasta maanofastaan että Euroopasta yhteisiä asioita pohtimaan. Naisien yhteenliittymisen ajatus ei luonnollisesti ollut kofoukselle vieras. Mutta se kohdistui aluksi vain P. Amerikkaan, kunnes Elizabeth Cady Stanton, kuuluisa naisasian uranuurtaja, ehdotti, että oli luotava psyhyväinen kansainvälinen naisten neuvoisto tai liitto. Asiaa valmistamaan walittiin toimikunta, johon Yhdysvalloista muiden muassa kuului Walfonauhaliiton mainehikas perustaja Francis Willard sekä Kanadasta, Ranskasta, Englannista, Skottlannista, Norjasta ja Suomesta yksi jäsen kustakin. Suomen Naisyhdistystä edusti tässä tilaisuudessa ni Aleksandra Gripenberg. Toimikunta, jota liittoaate suuresti miehätti, laati heti sääntöehdotuksen, ja mailmanliitto perustettiin.

Wähitellen wakiintuivat ne muodot, joihin liiton toiminta pukeutuu. Joka wiides vuosi on yleiskokous, jossa liiton työ seuraavaksi viijivuotiskaudeksi suunnitellaan ja sen wiranomaiset walitaan. Tällaisia kokouksia on pidetty Chicagossa (1893, maailmannäyttelyyn yhteydessä), Lontoossa (1899), Berlinissä (1904), Torontossa (1909) ja viime kewänä Roomassa. Viijivuotiskauden toijena ja neljäntenä vuonna koloontuu wuorotellen eri maiden liittojen luokseen kutsutuna suuri toimikunta, johon kuuluu liiton kansainvälinen johtokunta ja kunkin maan kansalliskokouksen puheenjohtaja.

Uuden järjestön ensimmäiseksi puheenjohtajaksi walittiin englannitar mrs Jowett. Seuraavana toimikautena oli johdossa lady Jshbel

Aberdeen, ja Lontoon kokouksessa valittiin siihen mrs Wright Sewall. Berlinin kokouksessa valittiin uudelleen lady Aberdeen, Irlannin wata-kuninkaan puoliso, joka nyt on kymmenen vuotta uuteen otteeseen liittoa johtanut ja hartaita pyhittäjä noudattaen Rooman kokouksessa antoi walita itsensä edelleen. Jos milloin, on tässä syhtä myöntää, että oikea henkilö on oikealla paikalla. Lady Aberdeenin yksinkertaisen luontewa, kaiffia tyhjänjanowia lauseparsia wälttämä esiintyminen yhtyneenä monipuolisiin tietoihin ja herkkään welwollisuudentuntoon on luonut liiton työhön harvinaisen ajallisuuden ja pontewuuden,

Aleksandra Gripenberg.

samalla kuin hänen herttainen ystä-wällisyhtensä ja hywäntahtoisuutensa on woittanut jäsenien sydämet hänen puoleensa.

Wuosien kuluesä on eri maisä muodoštunut naisten kansalliskliittoja, jotka owat yhtyneet mailmanliittoon. Näiden yhteinen jäsenluku on 6—7 miljoonaa. Niitä on nythään kaikissa Euron maisä, paitsi Wenäjällä, Romaniasä, Turkiasä, Montenegossä ja Espanjasä. Kolmesä ensinmainitusä maasä on liitolla kuitenkin n.s. kunnia-watapresidentti, joka toimii kansalliskliiton aikaansaamiseksi maahansa. W. 1911

onnistui nti Aleksandra Gripenbergin, joka kauan oli mainitusä toimesä Suomesä, saada aikaan Suomen Naisten Kansalliskliitto, joka heti otettiin jäseneksi kansainväliseen liittoon. Amerikasä kuuluu liittoon paitsi Yhdyswaltain kansalliskliittoa vielä Kanadan ja Argentinan, samoin Australian wiiji naisten kansalliskliittoa, jotka sitäpaitsi keskenään owat muodostaneet alaliiton. Afrikasä on äsklen syntynyt Etelä-Afrikkan Naisten Kansalliskliitto, ja Ajasä on mailmanliitto yhteydesä Kiinan ja Japanin kansä siellä toimiwien kirjeenwaihotosihteerien kautta.

Kansainvälisen Naiskliiton toiminta tapahtuu luonnollisesti kansalliskliittojen kautta, mutta myöskin suureksi osaksi sen pshyväisten kansainwälisten komiteojen l. toimikuntien kautta. Näiden luku on nythään

hymnen: Komitea naisen oikeusaseman parantamista varten („Lakikomitea”), Äänioikeus-, Rauhanaatteen-, Siiveellisyys-, Kansanterveys-, Kasvatus-, Siirtolaisuus-, Ummatti-, Sanomalehdistö- ja liiton Raha-asiaain komiteat. Jokaiseen toimikuntaan kuuluu yksi kunkin maan kansalliskokouksen valitsema jäsen sekä viisivuotiskokouksen valitsema puheenjohtaja. Tällaisten toimikuntain olemassaolo on todisteena liiton yksimielisestä harrastuksesta niiden edustamiin kysymyksiin, sillä toimikuntaa ei voida ollenkaan asettaa, jos yksikään kansalliskokous esiintyy sitä vastaan. Muutamia vuosia sitten säädettiin, että kansainvälisten toimikuntain kokouksia pidettäisiin myöskin suuren toimikunnan kokoontuessa viisivuotiskauden toisena ja neljäntenä vuonna. Näidenkin kokouksien merkitys on sentähden viime aikoina suuresti kasvanut. Yhtyyhän niissäkin noin 120 naista — eri kansakuntien, kansanluokkien, uskontokuntien ja toimialojen naisia — jotka tulevat toisiltaan oppimaan, saamaan uusia vaikutteita ja uutta virittämistä pyrkimyksilleen.

Useat pysyväisistä kansainvälistä komiteoista ovat toimittaneet sangen merkittäviäkin julkaisuja eri maissa vallitsevista oloista. Eri maiden tiedonannot ovat annetut englanniksi, saksaksi tai ranskaksi kunkin kirjoittajan valinnan mukaan. „Lakikomitea” on valmistanut kokoomusteoksen: „Naisen oikeusasema siviilivaltioissa”, joka tekee selvää eri maiden laeista, mikäli ne asettavat naisen mieheen verrattuna epäedulliseen asemaan. Kansanterveyskomitea on julkaissut „Kansojen terveys” nimisen kirjan sekä toisen, tuberkuloosin vastustamista eri maissa selostavan julkaisun. Eri maiden kouluoloja valaiseva teos on kasvatuskomitean toimesta ilmestynyt.

Liiton laaja vuosikirja puolestaan on mitä tärkein eri maiden naisajalutteen edistystä ja rientoja esittävä teos.

Kansainvälisen Naisliiton suurten kokousten yhteydessä on tapana pitää kansainvälistä naiskongressseja, joihin on päästy muillakin kuin liittoon kuuluvilla henkilöillä. Jo Lontoon kongresssi muodostui sangen tärkeäksi ja vaikuttavaksi. Mutta erittäin merkittävä oli monessa suhteessa Berliinissä w. 1904 pidetty kongresssi, jonka mainio suunnitelma ja järjestys sekä runjas ohjelma saivat osanottajien yksimielisen tunnustuksen. Omassa maassa se suorastaan oli käänteentekevä, naisten asia kun sen kautta tuli uusissa piireissä tunnetuksi,

Kun Toronton kokouksessa seuraava yleiskokous ja siihen yhtyvä kansainvälinen naiskongressi päätettiin pidettäväksi Roomassa, herätti se lailla lailla suuren mielenkiintoa. Ne, jotka eivät ennestään tätä kuuluisaa kaupunkia tunteneet, iloitsivat ajatellessaan, että maailmanliiton kokous antaisi heillekin aihetta käydä ikuisessa kaupungissa. Toiset kokeneemmat taas hymärjivät, että tästä koituisi toille paljon vaikeuksia. Roomaa ei katsella noin vain ohimennen, ja toinen, joka kaupungin nähtävyyksiin tutustuminen tai liiton työhön osaaottaminen jäisi varmaankin yksitähiltä jäseniltä vaivalliseksi, ja pelättävää oli, että Rooman viehättävyys, sen verrattoman runsaat muinaisuuden muistomerkit ja joka askelella tawattawat taidearteet houkuttelisivat osanottajia puoleensa työn wakaumuudelle wahingoksi.

Olipa toinenkin epäilyksiä herättävä seikka. Italian Naisten Kansalliskliton johto on oikeastaan yhäisten naisten käsissä, jotka eivät vielä ole wapautuneet heille perinnöllisistä „hywäntekewäisyyden“ näkökohdista, ja joille siis uudenaikainen sosialinen lanta on johonkin määrin wieras, jota paitsi riippuvaisuus hallitsewista piireistä on ilmeinen. Tiedettiinkin jo ennakolta, että ristiriitoja wapaamielisempien ainesten ja heidän välillään oli olemassa. Lisäksi eivät italialaiset ole luonnostaan päteviä tällaisia suuria kokouksia järjestämään.

Kaikkia tapauksissa me, Suomen Naisten Kansalliskliton edustajat, toukokuun 4 p:nä suurin odotuksin saawuimme Roomaan. Samana iltana oliwat liiton jo saapuneet jäsenet kutsutut illanviettoon freiwitär Spalletti-Rasponin, Italian Naisten Kansalliskliton puheenjohtajan „willinoon“, jossa wanhan suwun perintönä kulkeneet taidearteet ja muinaisefineet kiinnittävät huomion, ja herttainen, waatimattoman luonnollinen emäntä kohteliaasti otti wieraat vastaan. Täällä wersetettiin wanhoja ja solmittiin uusia tuttavuuksia.

Seuraawa päiwä muodostui jo kauttaaltaan työpäiwäksi, sillä kansainvälinen johtokunta istui jo silloin kuusi tuntia. Tehtiin selkoa edellisen työlauden saawutuksista sekä walmistuksia alkawaa kokousta warten.

Tässä on ehkä sopiwa tilaisuus antaa muutamia henkilökohtaisia tietoja johtonaaisista. Lady Aberdeen, josta jo ennen olen maininnut, waltasi ehkä vielä enemmän tässä suljetussa piirisä osanottajain sydämet eheälunontojella persoonallisuudellaan. Kolmesta warapuheen-

johtajasta — jotka muuten nyt kaikki luopuivat antaakseen tilaa uudelle yhdistelmälle — on englannitar riva Ogilvie Gordon tehnyt itsensä tunnetuksi tieteellisillä tutkimuksillaan geologian ja paleontologian alalla, jonka ohella hänen yhteiskunnalliset harrastuksensa ovat kohdistuneet etupäässä nuorison kasvatukseen ja suojeluun. Hän onkin maailmanliiton kansainvälisen kasvatuskomitean puheenjohtajana saanut aikaan jo mainitun tyttöjen koulukasvatusta eri maisissa selostetun kirjan sekä tänä vuonna nuorison rikollisuutta ja sen ehkäisemistä koskevan julkaisun. Toinen warapuheenjohtaja kreivitär Spalletti Rasponi on jo mainittu, ja kolmas, 75 vuotias riva Marianne Hainisch, Itäwallan naisliikkeen perustaja, on yksi kaikkein suosituimpia kansainvälisen naisasiatyön edustajia, äly, hyvyys, uupumaton welvollisuudentunto kun leimauttavat koko hänen esiintymisensä. Kirjeenvaihtojähterinä toimii sakalainen tri Alice Salomon, Berlinin Soziale Frauenschulen johtaja, joka jo parikymmentä vuotta on tehnyt uupumatonta työtä johtaakseen nuoret naiset yhteiskunnalliseen työhön ja hankkimaan heille sitä varten perusteellisen valmistuksen. Hän on kaikkein etevimpiä tyhjä kansainvälisessä naisasiatyössä. Erittäin innokas on myöskin liiton rahastonhoitaja kanadalainen riva Sanford, joka paljon on sen asioissa matkustanut, sekä kunniapuheenjohtaja riva Wright Sewall, mainitakseni wain kansainvälisen johtokunnan jäsenet.

Lady Isobel Aberdeen.

Toukokuun 6 ja 7 päivä olivat omistetut kansainvälisten komiteojen istunnoille. Useassa oli esillä erittäin mielenkiintoisia kysymyksiä, ja näinä päivinä huomasi asioihin ennestään vähemmän perehtynytkin, että liiton toiminnan painopiste oikeastaan on näistä komiteoista esitettävä.

Suurta huomiota herätti äänioikeuskomitean istunto, sen edustama asia kun on useissa maisissa etualalla, jonka lisäksi siihen loi erityisen mielenkiinnon viime aikoina kilpailevan järjestön taholta lewitetyt

väitteet, että Kansainvälinen Naisliitto olisi jangen laimea äänioikeus-
 asiassa. Jo tämän komitean olemassaolo tosin wiittaa päinvastaiseen
 suuntaan, niinkuin edelläsanotusta ilmenee, mutta täpötäysi kokous-
 huone osoitti yleisön halua päästä asiasta täyteen selvyyteen. Puheen-
 johtaja, tunnettu amerikkatar, metodistipastori nti Anna Howard
 Shaw, on syystä yleisön erityisiä suosikkeja. Afiallinen, loogillisesti
 jätowa, samalla wilkas ja loppua kohden huippenewa esitys takaa hä-
 nelle puhujalawalla suuren menestystksen. Eri maiden tiedonannot,

Pastori Anna Howard Shaw.

jotka lyhyesti kokoukselle esitettiin, osoittivat edistystä pitkin koko lin-
 jaa, ainakin yleiseen mielipiteeseen
 nähden. Wilkasta osanottoa herätti-
 wät raportit Suomesta ja Norjasta,
 misä jo on saavutettu se, johon
 muut wasta pyrkivät. Yleiskokouk-
 sen hywäksyttäväksi oli alistettava
 päätöslauselma, josta nyt sowitztiin.
 Se wiittaa ensin siihen, että nyky-
 wika kansojen julkisen elämän joh-
 dolla ajettaa mitä monipuolisimpia
 tehtäviä, joiden merkitys kansa-
 kunnan siweellisyhdelle, siwistyselä-

mälle ja taloudelle on arwaamattoman suuri ja huomauttaa, kuinka
 tärkeätä olisi saada naiset tajuamaan edeswastuunsa kansansa kehityk-
 sessä. Tehokkain keino, sanotaan edelleen, selwittää heille tämä wastuu
 ja suoda heillekin vaikutuswalta, on kunnallisen ja politisen äänioikeu-
 den ja waalikelpoisuuden ulottaminen heihin. Liitto kehottaa sen-
 tähdhen painokkaasti asianomaisia ryhtymään uudistuksiin tällä alalla
 kaikissa niissä maisissa, misä edustuslaitos on olemassa. Mainitsematta-
 fin on selwä, että yleiskokous myöhemmin yksimielisesti hywäksyi tä-
 män päätöslauselman.

Kansanterveyskomiteassa oli Suomen edustajalla tilaisuus täyden-
 tää meiltä annettuja liian niukkoja tietoja jelsotamalla tohtori Armas
 Ruotsalaisen kirjusen johdolla Keräystoimikunnan toimintaa ja itse
 kirjasta jalamalla. Siirtolaiskomitean jäsenet saivat katsoa sywälle
 ihmiskurjuuden kuluihin, sillä Yhdyswaltain edustajan nti Amerikanin

y. m. omiin tutkimuksiin perustuva esitys nuorten siirtolaisnaisten oloista oli aiwan sydäntäjätkewä. Yhdyswaltain hallitus turwautuukin liiton apuun, jaadakseen parannusta aikaan, koska täällä kansainwälišenä laajalle haarauneena järjestönä on kaikki edellytykset koota eri maiden asianharrastajat yhteistyöhön. Siweellisyyskomitean työala koskettelee eräissä kohdin näitä samoja asioita, sillä kun on tärkeänä osana ohjelmassaan waltkoisen orjakaupan wastustaminen, sekun ilmiö, jota ainoastaan kansainwälinen toiminta woi tehokkaasti wastustaa. Siweellisyyskomitean johdo on erittäin taitawissa käsissä. Sen puheenjohtajana Avril de Sainte Croix, tarmokas ja asiaansa täysin antautunut ranskatar, herätti huomiota kirkkaimpi hiotuilla, loogillisilla lausunnoillaan.

Tällä wälin oli naisten päiwille saapunut yhä uusia jäseniä. Yleiskokoushan oli pian alkawa, ja siihen on jokaisella kansallisiitolla oikeus lähettää 10 wirallista edustajaa, ja sitä paitsi oli muilla jäsenillä ollut tilaisuus hankkia itselleen kokouksiin pääsylippu, joka ei kuitenkaan oikeuttanut äänestykseen.

Suomen Naisten Kansallisiitton puolesta ottiwat yleiskokoukseen osaa rivat Elin Sjöström, E. Freudenthal, E. Ullner, nti J. Gripenberg sekä rwa Jlni Hallstén, joka wiimemainittu lisäksi puheenjohtajan edustajana oli jäsenenä kansainwälijesjä toimikunnassa.

Entuudesta tiedettiin, että yleiskokouksen alkajaisjuhlan puitteisiin sijahtyiji paljon mielenkiintoista. Mieli täynnä odotusta kokoontuivat sentähden jäsenet upeaan juhlasaliin, jonka Rooman kansainwälinen taiteilijayhdistys toukok. 6 p:n illaksi oli liiton käytettäväksi luowuttanut. Ja loistawa olifin aistikas taideteoksien koristama huoneisto, mutta vielä loistawampi se juhlapukuinen yleisö — miehiäkin, mutta tietysti etupäässä naisia — joka uteliaana ja innostuneena yhtäkkiä

Rouwa Avril de Sainte-Croix.

täytti koko salin tungokseen asti. Berraten laajalla korokkeella istui puheenjohtaja lady Aberdeen vierellään kreivitär Spalletti-Rasponi ja tri Salomon, sitten muut johtokunnan jäsenet ja eri kansalliskittojen edustajat. Lady Aberdeen esitti puheessaan liiton viisivuotiskaudella kärsimät tappiot — vainajat — ja voitot — uudet kansalliskitot: Serbian, Suomen ja nyt viime päivinä Portugalin ja Etelä-Afrikan. Herttaista esitystä, joka loppui kiitokseen Italian kansalliskitolle otettiin suurella riemulla vastaan. Yhdessä

laulettiin nyt ensi kertaa nti Abdele Cederschjöldin, Ruotsin liiton puheenjohtajan riva Ewa Uppmarkin sanoihin sepittämä „Kansainvälisen Naisliiton laulu“, jonka jälkeen kreivitär Spalletti piti puheensa. Liiton laajuudesta sai mainion käsityksen tätä seuraavan järjestelyn kautta. Kansalliskittojen edustajat astuivat esille kunkin vuoroonsa,

Wife. Gertrud Bäumer.

Mrs. Creighton.

sen mukaan milloin heidän Liittonsa oli kansainväliseen yhthynyt. Puheenjohtaja ilmoitti maan ja edustajan nimen ja samassa parvelta korokkeen yläpuolelta torvisoittokunnan esittämänä raitahti maan kansallislaulu, johon yleisö ja edustajat yhthivät. Kukin sai puhua kolme minuuttia. Ken esiintyi itsetietoisena kuten Yhdysvaltain edustaja, joka saattoi esiintuoda maansa hallitukselta terveiset, ken taas vaatimattomasti ja ajallisesti, niinkuin englantilainen rouva Creighton, Lontoon piispawainajan leski, joka omistaa lämpimän harrastuksensa uskonnolliselle ja yhteiskunnalliselle toiminnalle. Ken muistutti leikkilijesti oman kan-

janja valloitusretkistä Italiaan, niinkuin Unkarin edustaja, ja wa-
kuutti nyt tullessa aiwan rauhallisiin aikein, kun toinen taas — niin-
kuin aina sielukas ja syvämietteinen tri Gertrud Bäumer, Saksan
kansalliskliton johtaja — puhui niistä joukoista, jotka joko sotaisiin aikein
tai tieteen janoa ja Iguneuden kaipuuta tuntien jo wuosituhannen
kuluessa olivat Porta del popolon kautta astuneet ikuisen kaupunkiin,
mahtawaan, muistorikkaaseen. Hän huomautti, että nyt tawallista
useampain heimojen jäsenet olivat kansojen portista astuneet Roo-
maan ryhtyäkseen työhön, wakawaan työhön. Jos tämä joukko saattoi
wastustaa Rooman wiehkeyttä, oli se uusi todistus entisten lisäkki
naisasian problemien tärkeudesta ja sywälle kansojen elämään tunkeu-
tuwasta merkityksestä.

Illan puhujat edustivat 18 eri kansallisuutta.

Suomen Naisten Kansalliskliton tervehdys kosketteli sitä tappiota,
minkä se ja yleensä naisasiatyö maassamme oli kärsinyt kliton perusta-
jan ja ensimmäisen puheenjohtajan nti Aleksandra Gripenbergin kuole-
man kautta. Minkä aukon wainajan aikainen poismeno oli naisasia-
työntekijäin riiveihin jättänyt oli täällä jo useampia kertoja eri tilai-
suuksissa meille Suomen edustajille selwinnyt, mutta vielä walta-
wammin sen herättämä kaipuu ilmeni liittomme tervehdyksen jälkeen.
Hänen työtoverinsa, aatteen johtohenkilöt eri maisja, riensiwät liiku-
tuksen wallassa hänestä kysymään, ja silloin käsitti tähdelleen, mitä
wiisiviotiskertomuksen sanat wainajasta yhtenä kansainvälisen nais-
asiatyön kaikkein etewimmistä persoonallisuuksista, todellakin sijalsiwät.

Kansainvälisen Naiskliton tämän jälkeen alkawalle yleiskokoukselle
oli warattu lähes wiikon päiwät ja melkein aina kuuden tunnin istunto-
aika päiwässä. Sen päätyttyä saattoi johtokunta mielihyiwällä todeta,
että huolimatta ahustisessa suhteessa huonosta kokoussalistakin — upean
Quirinale hotellin juhlasali — jäsenet ihmeteltävän tunnonmukaisesti
olivat ottaneet osaa istuntoihin ja antaneet Rooman wiehättää itseään
wasta toisessa sijassa. Käwiji mahdottomaksi tässä edes luetella kaikkia
niitä asioita, joista näissä kokouksissa keskusteltiin ja päätettiin. Lyhydyn
siksi ainoastaan muutamien tärkeimpien päätösten selostamiseen.

Klitto kehottaa kansallisklitoja woimiensa mukaan kannattamaan
alkoholikäytön wastustamistyötä antaen lisäkki kansanterveyskomi-
tealle tehtäväksi erikoisesti omistaa tälle kysymykselle huomionsa.

Rauhanaatteenkomitean työalalta tehtiin seuraavat päätökset:

Liitto kannattaa mitä lämpimimminkin molempien Haagin konferenssien kansainvälisten riitakyhmysten rauhallista sovittelua warten perustamien oikeuslaitosten kehittämistä ja käyttämistä, ja eritoten sellaisten sopimusten tekemistä, joiden kautta hallitukset sitoutuwät kaikkien ilmenewien riitakyhmysten johdosta ryhtymään sovittelukeskusteluihin.

Esittäen tarmokkaan wastalauseensa niitä kauheita wäkiwaltaijuuksia vastaan, joiden alaisiksi naiset sota-aikoina, huolimatta kansanoikeudellisista määräyksistä, ovat joutuneet, päätti liitto kääntyä seuraawan Haagin konferenssin puoleen pyytäen sitä punnitsemaan, millä tavalla oli saatava aikaan tehokas kansainvälinen suojelus, joka lopettaisi naisia tähän asti kaikista sotiin kohdanneet wäkiwaltaisuudet.

Naisen oikeusajeman suhteen kehoitettiin kansallisklittoja toimimaan siihen suuntaan, että laissa naidulle naiselle sekä persoonaan että omaisuuteen nähden myönnettäisiin täydet oikeudet sekä että lainsäädäntö antaisi äidille yhtä suuret oikeudet lapsiin, kuin isällä on, ja että erimielisyyden sattuesä heidän kesken sopiwa yleinen wirašto ottaisi asian ratkaistawakseen toisen wanhemmista sitä pyytäessä.

Edelleen kehoitettiin kansallisklittoja tekemään työtä nuorisotuomioistuiemien aikaansaamiseksi sekä siihen, että naisille suodaan oikeus näissä esiintyä oikeusapulaisina ja lautakunnan jäseninä.

Siihen katsoen, että awiomiehien jättämät waimot ja heidän lapsensa sekä awiottomain lasten ja heidän äitiensä asema kaipa pikaista parannusta, kehoittaa liitto kansallisklittoja toimimaan elatuswewollisuuden järjestämiseksi lainsäädäntötietä tehokkaammaksi sekä omisämaissaan toimimaan kansainvälisten sopimusten aikaansaamiseksi, etenkin hyljättyjen awiowaimojen ja lasten hywäksi.

Maisä, misä siirtolaisliike on laaja, olisi saatawa aikaan siirtolais-tietotoimistoja ja mikäli mahdollista oppikursseja siirtolaisia warten, joissa woisiwat johonkin määrin perehtyä sen maan oloihin ja kieleen, johon he pyrkiwät.

Waltameren poikki kullewiin siirtolaislairoihin olisi saatawa naispuolinen tarkastaja, jolle nuorten naisten suojelu olisi uskottawa.

Norjan kansallisklittion puheenjohtaja nti Gina Krogh ilmoitti sellaisia jo olewan norjalaisissa Atlantin lairoissa.

Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain hallituksen siirtolaisministeriön ehdotuksesta kehoittaa liitto kansallisklittoja kääntymään maansa hallituksen puoleen pyhynnöllä että pantaijiin toimeen kansainvälinen neuvottelukokous siirtolaiskshymykseen perehtyneiden wiranomaisien kesken.

Yhdysvaltain hallituksen työasiainministeriön ehdotuksesta kehoittaa liitto jokaista kansallisklittoa muodostamaan komitean, jonka toimena olisi asettua suoranaiseen yhteyteen Yhdysvaltain hallituksen kanssa sieltä palautettujen naisten suojelua ja huoltamista warten, etenkin nuorten tyttöjen, joita ei enää heidän isänmaasjaan oteta vastaan.

Tässä wiimemainitusja suhteessa tuotiin siirtolaiskomiteasja muutamasta European maasta esille räikeitä tosiasioita.

Kansallisklittojen tulisi tehdä woitawansa, jotta wahingottomain lintujen tuojelu tulisi tehokkaammaaksi ja toimia lainjäädännön aikaansaamiseksi wastusfamaan lintujen tuhoamista puku- ja koristustarwoituksia warten.

Tästä wiimemainitusta Italiassa sangen arkaluontoisesta asiasta riva C. Ullner Suomesta piti lyhennethyn esitelmän, joka alkuperäisessä muodossjaan samoin kuin ruotsinmaalaisen kreiwitär Ruuthin kirjoitus samasta aineesta jaettiin kokouksen jäsenille.

Kansainvälisen johtokunnan waali, jossa puheenjohtaja, kirjeenwaihwoisihyhteeri, rahastonhoitaja ja kunniapuheenjohtaja tulivat uudelleen walituiksi, saiwat warapuheenjohtajiksi m:mie Siegfried Ranskasta, nti Henni Forchhammer Tanskasta ja mrs Dobson Australiasta walitsijain enemmistön äänet ja m:mie Alphen Salvador tuli pöytäkirjasihteeriksi. Nti Forchhammer on Tanskan kansallisklittion harras ja tarwoas puheenjohtaja.

Norjan kansallisklittion kutju pitää seuraawa wiisivuotiskokous Kristiansassa otettiin kiitollisjuudella vastaan. Toimikunnan kokoukset taas owat Englannissa kahden ja Budapestissä neljän vuoden päästä.

Reiti Henni Forchhammer.

Tällaisilla kansainvälisillä kokouksilla on paitsi työn suorittamista toinenkin tärkeä tehtävänsä, jäsenten lähentäminen toisiinsa. Etenkin Kansainvälisen Naisliiton kokoukset, jotka kestävät lähes kaksi viikkoa, tarjoavat paljon tilaisuutta henkilökohtaiseen seurusteluun. Herttaiset italialaiset emännät olivatkin parhaiten onnistuneet järjestämään tämän kokouksen puolen, ja maan kaikkein ylhäisimmät naiset, molemmat kuningattaret, olivat tässä suhteessa hyvänä esimerkkinä. Nuoren suloisen Elena kuningattaren vastaanotossa oli ainoastaan kansainvälinen johtokunta sekä yksi kunkin maan kansalliskokouksen edustaja. Samallinen audienşi oli leskikuningatar Margheritan luona, joka samoin kuin nuori kuningatar viritti jokaisen vieransa kanssa lyhyen keskustelun. Audienşien jälkeen tarjottiin virvoitteita mitä upeinta laatua, mutta kuningatar Margherita osoitti rakastettavuuttaan vielä laajemmallekin. Hän näet toisen kerran otti vastaan keraamisen ihanaissa puutarhasaanaan noin 200 à 300 kokoukseen ja myöskin naiskongressiin saapuneita naisia. Ihmeteltävällä kestävyydellä 63-vuotias kuningatar, jonka vielä kauniilla kasvoilla äly ja sydämenhyvyys loistavat, osoitti vierailijansa suopeuttaan. Pitkäaikaisen esittelyn jälkeen hän vielä omalähtisesti ojentti jokaiselle kimpun ruusuja, johon oli kiinnitetty hopeinen muistoraha. Suuri kori toisensa jälkeen tyhjentyi, mutta vanha kuningatar yhä jakeli kuffasantimiaan, kunnes kaikki olivat viikonsa saaneet. Koko tässä toimituksessa oli jotain niin herttaista, että se muodostui ikäänkuin vertauskuvaksi naisasian yleisinhimillisestä, kaikkiin kansanluokkiin kohdistuvasta merkityksestä. Kreivitär Spalletti-Rasponilla oli aikaa ja voimia muutamina iltoina koota luokseen pienempiä ryhmiä eri maiden edustajia, ja useat muutkin italialaisista johtonaisista pitivät palatsoissaan kutsuja. Nämät illanvietot tarjosivat mitä parhaimmat tilaisuudet tehdä uusia tuttavuuksia. Eri maiden paikalliset olot selvisivät yhdistyskeskustelujen kautta, työtävät tulivat puheeksi, aina oli jotakin toiselta oppimista. Oli ihmeellistä huomata, miten suurin piirtein katsottuna naisten riennot ja tarpeet eri maissa ovat läpikäyneet samallaisen kehityksen. Ei ihmettä siis, että yhteenkuuluvaisuuden tunne ja keskinäinen ymmärtämys ilmeisesti ovat naisten kesken kasvamassa.

Yllämainittua tarkoitusta palvelivat tavallaan myöskin ohjelmaan kuuluvat käynnit taidekokeilmissa, historiallisissa paikoissa sekä

sozialisissa ja hyväntekemäisyyslaitoksissa. Kokouspailatkin vaihtelivat. Niinpä olivat yleisölle tarkoitetut iltakokoukset mielenkiintoisine esitelmineen naisasian eri aloilta yliopiston aulassa. Kansainvälisyyden leima tiheytyi sen kautta, että eri valtakuntien lähetystöt kutsuivat edustajia luokseen. Siten oli Yhdysvaltain ambasjaadisja kutsut, ja Suurbritannian lähetystön palatfin laajassa puistossa, sen siimekkäiden puiden varjossa, oli kansainvälisillä komiteoilla loppuistuntoja. Suvimatka Frascatiin ja puistojuhla „Villa Umbertosja“ sekä

Rooman Capitolio, jossa kansainvälisen naiskokouksen avajaisjuhla pidettiin.

Italian naisliiton juuret päivälliskutsut olivat kaikki omalla tavallaan jangen mielenkiintoisia tapauksia. Useimmat osanottajat olivat siivistynyttä keskisaatya. Että he niin hyvin sopivat yhteen ylhäisten johtonaisten kanssa on puolestaan todistuksena naisasian kyvyistä lähentää toisiinsa myöskin eri yhteiskuntaluokkia.

Italian naisten toimeenpanema kansainvälinen naiskongressi ei kuulu tämän kirjoituksen puitteisiin. Mainitsen sentähden vain muutamman sanan sen alkajaisjuhlista, koska ne viimeisen kerran kokosivat kaikki naisliiton jäsenet yhteen, ennenkuin eri haaroille erottiin.

Toukok. 16 a. p. kokoonnuttiin kongressin avajaisiin mainehikkaaseen Capitolioon, kaupunginvaltuuston nykyiseen kokous saliin, jota

suuren seinämaalauksen mukaan sanotaan Horatiusten ja Curiatiusien saliksi, seinät kun ovat kauttaaltaan Rooman vanhaa historiaa ja fatumaailmaa kumaavien freskomaalauksien peitossa. Bieraat lausui tervehdyksiksi kuninkaallinen komissario, jonka jälkeen opetusministeri Daneo piti kiitosta uhkuvan puheen naisten toiminnasta yleisten asiain hyväksi. Sitten lady Aberdeen Kansainvälisen Naisliiton puolesta lausui tervehdyksensä ja onnentoivotuksensa kongressille. Kreivitär Spalletti vastauksessaan antoi lyhyen selostuksen kongressin ohjelmaan otetuista naisajatushymyistä. Viimeiseksi Wenäjän naisten edustajatarwa Schabanoff toi kaikkien ulkomaalaisten puolelta esiin kiitoksensa Italian naisille näitten kokouksien toimeenpanosta.

Seuraavana päivänä kongressin osanottajat olivat kutsutut kaupunginvaltuuston vastaanottoon samassa paikassa. Bieraat esitettiin Rooman pormestarille ja hajaantuivat sitten tämän upean rakennuksen rikkaita muinaisefineitä ja taidearteita katselemaan.

Nämät lämpimän yhteistunteen leimaamat kokoukset, tämä laajalle haarautunut toiminta kuvastuu nyt ilmeisenä vastalauseena sodan hirmujen taustaa vastaan, sodan, joka näyttää tuhoavan weljeyden ja keskinäisen ymmärtämyksen. Mutta tämän toiminnan kylvämä siemen on kerran nouseva werijestä maasta — ja firokkaammin, welwoittavammin on silloin kaikuva Kansainvälisen Naisliiton tunnuslause, weljesrakkauden jumalallinen käsky:

Kaikki mitä tahdotte, että ihmiset tekisivät teille,
se tehkää tekin heille.

Almi Hallstén.

